

Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej stosowania polepszaczy gleby w gospodarstwie

W związku z pojawiającymi się wątpliwościami w zakresie zasad stosowania polepszaczy gleby pochodzenia zwierzęcego Główny Inspektorat Weterynarii w Warszawie w sierpniu 2006r. opracował Kodeks Dobrej Praktyki stosowania polepszaczy gleby w gospodarstwach rolnych.

Polepszacze gleby są to uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego.

Kodeks Dobrej Praktyki stosowania polepszaczy gleby w gospodarstwie powstał w oparciu o przepisy zawarte w opublikowanym rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 7 grudnia 2004r. "W sprawie wymagań weterynaryjnych dla dodatków do wzbogacania gleby", (Dz. U. z 2004r. Nr 269, poz. 2676, z późniejszymi zmianami.).

Głównym celem opracowanego Kodeksu dobrej praktyki stosowania polepszaczy gleby w gospodarstwie jest rozpropagowanie wśród producentów rolnych zasad stosowania zgodnie z prawem unijnym i polskim polepszaczy gleby wytwarzanych z ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego. Zawarte są w nim również szczegółowe wytyczne dla podmiotów stosujących polepszacze gleby, wraz z procedurą zakupu, przechowywania i bezpiecznego ich wykorzystania.

Kodeks Dobrej Praktyki stosowania polepszaczy gleby w gospodarstwie zawiera następujące rozdziały tj.:

- ad.1 wstęp,
- ad.2 przepisy prawne,
- ad.3 zasady zakupu polepszaczy gleby,
- ad.4 zasady prawidłowego postępowania z polepszaczami gleby w gospodarstwie,
- ad.5 wzór oświadczenia o podmiotu zbywającego i podmiotu nabywającego polepszacze gleby.

W celu zapoznania się z tym dokumentem przedstawiamy jego treść.

Ad.1.Wstęp.

Po raz pierwszy w Europie epidemia BSE u bydła wystąpiła w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia (choroba szalonych krów).przypadek ten miał miejsce w wielkiej Brytanii, gdzie w ramach zwalczania tej choroby wybito stada bydła w liczbie przekraczającej 130 tys. sztuk.

Tak drastyczne działania pociągnęły za sobą wiele konsekwencji ekonomicznych dla rolników w państwach, gdzie wystąpiły przypadki tej groźnej choroby. Spadek spożycia wołowiny w Europie wywołany paniką konsumentów na całym świecie odczuli przede wszystkim hodowcy bydła. Wieloletnia praca hodowlana wielu z nich poniesione nakłady na inwestycje zostały zaprzepaszczone w wyniku kryzysu BSE. UE rozpoczęła wówczas szereg działań mających na celu wyeliminowanie tej choroby i ograniczenie strat finansowych w rolnictwie spowodowanych wystąpieniem BSE. W wyniku intensywnych dochodzeń weterynaryjnych oraz badań naukowych zaczęły pojawiać się dowody mówiące o przenoszeniu się tej choroby poprzez mikroskopijne białkowe cząsteczki infekcyjne zwane prionami, które znajdowały się w podawanych bydłu paszach pochodzenia zwierzęcego. UE mając, na celu ochronę zdrowia ludzi i zwierząt przed zagrożeniem wynikającym z choroby wściekłych krów i ludzkiej jej odmiany-choroby Creutzfelda-Jacoba, wydała szereg wytycznych i przepisów prawnych umożliwiających skuteczną skoordynowaną, na poziomie UE,

walkę z tą groźną chorobą. Jednym z elementów podjętych działań było ograniczenie zagrożenia wystąpienia choroby poprzez wyeliminowanie z diety zwierząt gospodarskich pasz pochodzenia zwierzęcego tj. mączek mięsnych, mączek mięsno-kostnych i mączek kostnych. Wprowadzenie tego zakazu spowodowało znaczący spadek występowania choroby szalonych krów na terytorium UE, jednakże pojawił się poważny problem związany z zagospodarowaniem powstających w rzeźniach ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego. Część tych produktów wykorzystywana może być do produkcji karmy dla zwierząt domowych oraz dla mięsożernych zwierząt futerkowych, a część spalana. Pojawiła się również możliwość wykorzystania mączek zwierzęcych do wzbogacania gleby. Jednakże możliwość ta powoduje, że znacząco rośnie zagrożenie przedostania się tych mączek do łańcucha żywieniowego zwierząt w wyniku błędów ludzkich, ale także poprzez świadome niezgodne z prawem działanie osób liczących przede wszystkim na swoje jednostkowe zyski, które w konsekwencji mogą prowadzić do ogromnych strat uczciwych rolników. Stwierdzone przypadki nieprawidłowości w zagospodarowaniu mączek zwierzęcych przeznaczonych do stosowania jako polepszacze gleby zmusiły UE oraz państwa członkowskie do wydania przepisów jasno określających obowiązki produkujących i stosujących polepszacze gleby wytworzone z mączek zwierzęcych, aby w możliwie najszybszym zakresie ograniczyć niebezpieczeństwo przenoszenia BSE i ograniczyć ryzyko strat w rolnictwie. Dlatego celem tego kodeksu jest przedstawienie zasad prawidłowego stosowania w gospodarstwach rolnych mączek pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do wzbogacania gleby (polepszacze gleby).

Ad.2 przepisy prawne

W Polsce w chwili obecnej procedury zakupu i stosowania mączek pochodzenia zwierzęcego jako polepszacze gleby regulują następujące przepisy:

- 1. Rozporządzenie (WE) Nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 3 października 2002r ustanawiające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nie przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz.Urz.UE seria L, nr 273 z późn. zm.).*
- 2. Rozporządzenie MRiRW z dnia 7 grudnia 2004r. w sprawie wymagań weterynaryjnych dla dodatków do wzbogacania gleby (Dz.U.Nr 269, poz. 2676),*
- 3. Rozporządzenie MRiRW z dnia 20 października 2005r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy przewozie wyłącznie na terytorium RP, ubocznych produktów zwierzęcych oraz sposobu wykorzystania tych produktów (Dz.U Nr 217, poz. 1839),*
- 4. Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 181/2006 z dnia 1 lutego 2006r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WR) Nr 1774/2002 w odniesieniu do nawozów organicznych i dodatków do wzbogacania gleby, innych niż nawóz naturalny oraz zmieniające to rozporządzenie (Dz.Urz.UE seria L nr 29),*
- 5. Rozporządzenie MRiRW z dnia 12 maja 2006r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wymagań weterynaryjnych dla dodatków do wzbogacania gleby (Dz.U.Nr 84, poz. 583).*

Ad.3 Zasady zakupu polepszaczy gleby.

Każda osoba chcąca zakupić mączki zwierzęce celem zastosowania ich jako polepszacze gleby zobowiązana jest zgłosić ten fakt do powiatowego lekarza weterynarii, na którego terenie znajduje się miejsce, gdzie zostaną wykorzystane polepszacze gleby.

Zgłoszenie to musi mieć formę oświadczenia, które osoba zainteresowana zakupem mączek zwierzęcych przedkłada powiatowemu lekarzowi (PLW) w dwóch egzemplarzach, w celu uzyskania jego podpisu i pieczęci.

Uzyskanie zarówno podpisu i pieczęci Pow. Lek. Wet. jest warunkiem koniecznym do spełnienia, aby zakład utylizacyjny mógł sprzedać mączkę mięsno-kostną. W oświadczeniu należy podać imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz numer

dokumentu tożsamości kupującego oraz określić ilość i nazwę towaru, który kupujący zamierza nabyć.

Kupujący celem uzyskania podpisu i pieczęci powiatowego lekarza weterynarii na wspomnianym oświadczeniu musi okazać:

- dokument potwierdzający tożsamość,
- wypis z ewidencji gruntów lub inny dokument potwierdzający wielkość uprawianego gruntu.

Po przedstawieniu niezbędnych dokumentów i uzyskaniu podpisu i pieczęci kupujący może dokonać planowanego zakupu. nabycie polepszaczy gleby jest możliwe tylko bezpośrednio w zakładzie utylizacyjnym lub zatwierdzonym składzie polepszaczy gleby (wszelkie informacje na temat tych przedsięwzięć można uzyskać u powiatowego lekarza weterynarii).

Osoba odpowiedzialna z ramienia zakładu utylizacyjnego lub składu wypełnia drugą część oświadczenia, na którym widnieje podpis i pieczęć Pow. Lek. Wet. podając następujące informacje:

- nazwę, siedzibę i adres podmiotu zbywającego polepszacze gleby,
- ilość sprzedawanych polepszaczy gleby,
- nazwę gatunku zwierzęcia, z którego polepszacze gleby zostały wytworzone,
- miejsce i datę odbioru polepszaczy gleby,
- składa własnoręczny podpis.

Oświadczenie to sporządza się w dwóch egzemplarzach, po jednym dla kupującego i zbywającego.

Kupujący zobowiązany jest do przechowywania swojego egzemplarza oświadczenia przez okres dwóch lat od dnia uzyskania podpisu i pieczęci Pow. Lek. Wet.

Ponadto zgodnie z rozporządzeniem MRiRW z dnia 20 października 2005r. sprzedający mączkę zwierzęcą z przeznaczeniem na polepszacz gleby zobowiązany jest do przekazania nabywającemu dokumentu handlowego, który musi towarzyszyć przesyłce polepszacza gleby.

W zależności od kategorii wykorzystanego do produkcji surowca (dozwolone wykorzystanie surowca kategorii 2 lub 3) sprzedający musi wystawić dokument handlowy dla kategorii 2 lub 3. Taki dokument nabywający zobowiązany jest do przechowywania przez okres dwóch lat.

Ad.4 Zasady prawidłowego postępowania z polepszaczami gleby w gospodarstwie.

Po dokonaniu zakupu i przywiezieniu polepszaczy gleby na teren gospodarstwa należy przechowywać je tak, aby zapewnić, że utrzymywane w gospodarstwie zwierzęta nie będą miały do nich dostępu. Należy również pamiętać, aby nie wykorzystywać do przeładunku, załadunku i innych czynności związanych z wykorzystaniem polepszaczy gleby narzędzi, które wykorzystuje się przy utrzymaniu zwierząt w gospodarstwie.

Należy również pamiętać o konieczności rozsiania polepszaczy gleby, niezwłocznie po ich przywiezieniu na pole. Aby wyeliminować możliwość kontaktu zwierząt gospodarskich z rozsianymi polepszaczami gleby, należy niezwłocznie po ich wysianiu wymieszać je z glebą przy użyciu pługa lub brony talerzowej.

Polepszacze gleby mogą być stosowane jedynie:

- przy zakładaniu plantacji trwa,
- przed siewem zbóż, kukurydzy, roślin motylkowych, poplonów ścierniskowych oraz roślin przeznaczonych do celów technicznych.

W obu wymienionych przypadkach polepszacze gleby stosuje się w ilości do 5 ton na 1 ha. uprawy, nie częściej niż raz na 2 lat.

Polepszaczy gleby nie można stosować:

- na łąkach trwałych i pastwiskach trwałych,
- do produkcji podłoży ogrodniczych.
- pod uprawy roślin przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi, z wyjątkiem przygotowania stanowiska pod te uprawy w roku poprzedzającym sadzenie roślin.

W sytuacji gdy termin ważności polepszaczy gleby upłynął, muszą zostać one przekazane do unieszkodliwienia w zatwierdzonych spalarniach i współspalarniach. Lista tego typu podmiotów dostępna jest u Pow. Lek. Wet.

Wzór oświadczenia

Oświadczenie

Ja niżej podpisany.....

(Imię i nazwisko)

zamieszkały (a).....

(miejsce zamieszkania i adres albo siedziba i adres)

legitymujący(a) się.....

(rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość)

zamierzam nabyć.....

(nazwa towaru)

w ilości..... słownie.....

(w tonach)

z przeznaczeniem do użycia wyłącznie jako polepszacze gleby.

Oświadczam, że znane są mi przepisy rozporządzenia MRiRW z dnia 7 grudnia 2004r. w sprawie wymagań weterynaryjnych dla dodatków do wzbogacania gleby (Dz.U.Mr269,poz.2676 z późn. zm. oraz że nie będę wykorzystywał(a) polepszaczy gleby do żywienia zwierząt gospodarskich.

.....
.....
Imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwa, siedziba i adres podmioty zbywającego polepszacze gleby

.....
.....
(Weterynaryjny numer identyfikacyjny i pieczęć zakładu podmiotu zbywającego polepszacz gleby)

Ilość zakupionych polepszaczy gleby w tonach..... słownie.....

.....
.....
(Nazwa gatunku zwierzęcia z którego zostały wyprodukowane polepszacze gleby)

.....
.....
(Miejsce i data odbioru polepszaczy gleby)

Sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach- po jednym dla podmiotu zbywającego i podmiotu nabywającego.

.....
(podpis podmiotu zbywającego)

.....
(podpis podmiotu nabywającego)